

Instytut Pamięci Narodowej

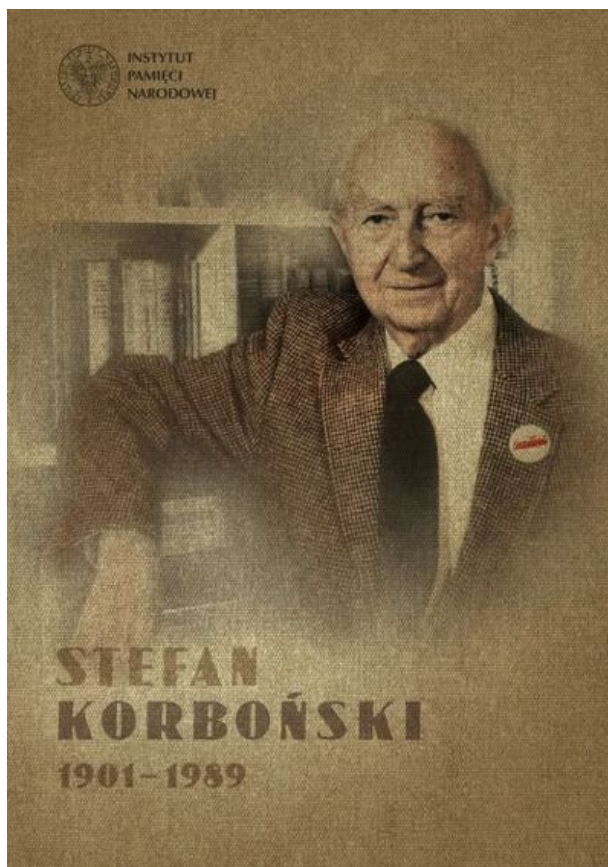
<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/3210,Uroczyste-otwarcie-wystawy-w-20-rocznice-smierci-Stefana-Korbońskiego-Warszawa-2.html>
07.05.2024, 01:24

Uroczyste otwarcie wystawy w 20. rocznicę śmierci Stefana Korbońskiego - Warszawa, 22 kwietnia 2009

22 kwietnia 2009 roku w gmachu Senatu RP, ul. Wiejska 6 w Warszawie miało miejsce uroczyste otwarcie wystawy „Stefan Korboński 1901–1989”, przygotowanej przez Instytut Pamięci Narodowej i Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego w 20. rocznicę śmierci wielkiego Polaka, męża stanu, ostatniego Delegata Rządu RP na Kraj w czasie II wojny światowej, wybitnego przedstawiciela ruchu ludowego w kraju i na emigracji. Uroczystości towarzyszyła prezentacja albumu IPN „Stefan Korboński 1901–1989”.

Otwarcie wystawy zostało poprzedzone uroczystą sesją Senatu RP, na której podjęto uchwałę w sprawie uczczenia pamięci Stefana Korbońskiego.

Instytut Pamięci Narodowej zainaugurował również stronę internetową www.korbonski.ipn.gov.pl.

Stefan Korboński, pseudonim „Nowak”, „Zieliński” (1901–1989). Patriota, ludowiec, żołnierz i jeden z przywódców Polskiego Państwa Podziemnego, ostatni Delegat Rządu RP na Kraj w czasie II wojny światowej. 23 kwietnia 2009 roku minie dwudziesta rocznica śmierci Stefana Korbońskiego, wybitnego działacza ruchu ludowego w kraju i na emigracji, męża stanu, należącego do pokolenia Polaków, którym przyszło walczyć o niepodległą i demokratyczną Polskę przez całe życie.

Urodził się 2 marca 1901 roku w Praszce, w powiecie wieluńskim. Od 1917 roku należał do drużyny skautowej oraz jako starszy harcerz do IX Okręgu Polskiej Organizacji Wojskowej.

10 listopada 1918 roku rozbrajał stacjonujący w Częstochowie niemiecki batalion Landsturm (Baon Mosbach). Walczył w obronie Lwowa, następnie brał udział w wojnie polsko-bolszewickiej jako ochotnik w 29 Pułku Strzelców Kaniowskich. W 1921 roku uczestniczył w trzecim powstaniu śląskim. W tym samym roku zdał maturę w Gimnazjum Państwowym im. Henryka Sienkiewicza w Częstochowie. Podjął studia prawnicze na Wydziale Prawno-Ekonomicznym Uniwersytetu Poznańskiego, które ukończył w 1925 roku. Następnie rozpoczął obowiązkowe staże w sądach poznańskich.

W tym czasie rozpoczął działalność polityczną i otrzymał funkcje radcy prawnego sekretariatu PSL „Wyzwolenie” w Poznaniu. W 1926 roku poparł zamach majowy i stanął po stronie Józefa Piłsudskiego. W roku następnym ukończył ze stopniem podporucznika 6-tygodniowy kurs oficerski w szkole Podchorążych Rezerwy w Śremie. W 1929 roku przeniósł się do Warszawy i otworzył wspólnie z Zygmuntem Gralińskim, działaczem PSL „Wyzwolenie” i posłem na Sejm, kancelarię adwokacką. W 1931 roku, pod wpływem Macieja Rataja, związał się ze Stronnictwem Ludowym, w którym działał do wybuchu II wojny światowej. W 1935 roku został wybrany prezesem SL w powiecie łomżyńskim, a w roku następnym – w województwie białostockim.

We wrześniu 1939 roku nie został zmobilizowany i szukając przydziału do wojska pod Kowlem, uszedł niewoli sowieckiej. Po powrocie do Warszawy włączył się w podziemną działalność polityczną. W latach 1939–1940 reprezentował SL jako przedstawiciel Rataja w Głównej Radzie Politycznej przy Służbie Zwycięstwu Polski. Po powstaniu Związku Walki Zbrojnej zasiadał w Politycznym Komitecie Porozumiewawczym od 1940 do 1941 roku. Stanął też na czele Referatu – później Wydziału – Walki Cywilnej w BIP KG ZWZ jako pełnomocnik Komendanta Głównego ZWZ i Delegata RP na Kraj ds. walki cywilnej. Następnie został szefem utworzonego Kierownictwa Walki Cywilnej. Po powołaniu Kierownictwa Walki Podziemnej w 1943 roku został jego członkiem, nadal kierując pionem walki cywilnej. W 1941 roku Korboński zorganizował sieć łączności radiowej z Londynem na potrzeby SL i KWC. Od jesieni roku 1942 stale dostarczał bieżące informacje krajowe radiostacji „Świt”, nadającej oficjalnie z Kraju, a faktycznie z Anglii, mającej duży wpływ na postawy polskiego społeczeństwa w czasie wojny. To właśnie Korboński poinformował świat o zbrodniach hitlerowskich na Żydach i o powstaniu warszawskim. W końcu sierpnia 1944 został dyrektorem Departamentu Spraw Wewnętrznych Delegatury Rządu RP. Po upadku powstania i opuszczeniu Warszawy uczestniczył w odbudowie struktur Polskiego Państwa Podziemnego. Po aresztowaniu przez NKWD Jana Stanisława Jankowskiego pełnił obowiązki Delegata na Kraj Rządu RP w Londynie.

W czerwcu 1945 roku został wraz żoną Zofią aresztowany przez UB i NKWD w Krakowie, wypuszczono ich dopiero po interwencji Stanisława Mikołajczyka, wicepremiera TRJN. W latach 1945–1947 działał w PSL, należał do Rady Naczelnej. W 1947 został posłem na Sejm Ustawodawczy.

Zagrożony ponownym aresztowaniem przez władze komunistyczne przedostał się

zagranicę i w listopadzie 1947 roku osiadł w Stanach Zjednoczonych. Na emigracji został członkiem NKW PSL, kierowanym przez Stanisława Mikołajczyka. W 1949 roku doszło do rozbieżności pomiędzy nim a Mikołajczykiem i zakończenia ich współpracy. W lipcu 1951 roku współtworzył wraz z Kazimierzem Bagińskim Polskie Stronnictwo Ludowe – Odłam Jedności Narodowej. W latach 1950–1954 Korboński piastował funkcje wiceprzewodniczącego Wydziału Wykonawczego Rady Politycznej oraz przewodniczył Przedstawicielstwu Rady Politycznej w Stanach Zjednoczonych. Od 1954 roku był wiceprzewodniczącym Polskiej Rady Jedności w USA. Po śmierci Mikołajczyka, przyczynił się do zjednoczenia emigracyjnego ruchu ludowego w 1968 roku i wszedł w skład władz naczelnych PSL. Był trzykrotnym kandydatem w roku 1972, 1979 i 1980 na urząd prezydenta RP na uchodźstwie. Aktywnie zaangażował się w działalność Zgromadzenia Europejskich Narodów Ujarmionych (ACEN) w Nowym Jorku, w której skład wchodziło 21 reprezentacji z 9 państw oraz szereg organizacji emigracyjnych. Od 1954 do 1989 roku był przewodniczącym polskiej delegacji, w latach 1958–1959, 1966–1967 i 1971–1985 prezesem ACEN, a w latach 1957–1958 i 1964–1966 wiceprezesem, zaś od 1986 honorowym prezesem tej organizacji. Współpracował z Radiem Wolna Europa i Głosem Ameryki oraz Jerzym Giedroyciem i Instytutem Literackim. Uczestniczył w pracach Polskiego Instytutu Naukowego oraz Fundacji Kościuszkowskiej w USA.

Napisał wiele książek, m.in. *W imieniu Rzeczypospolitej*, *W imieniu Kremla*, *W imieniu Polski walczącej*, *Polskie Państwo Podziemne. Przewodnik z lat 1939-1945*, *Polacy*, *Żydzi*, *Holokaust*. Publikował artykuły w czasopismach zagranicznych oraz emigracyjnych, m.in. w paryskiej „Kulturze”, „Zeszytach Historycznych”, „Jutrze Polski”.

Za zasługi został odznaczony m.in. Orderem Wojennym Virtuti Militari V klasy, Złotym Krzyżem Zasługi z Mieczami, Krzyżem na Śląskiej Wstędze Waleczności i Zasługi II Klasy. Instytut Yad Vashem przyznał mu medal Sprawiedliwy wśród Narodów Świata. Pośmiertnie otrzymał Order Orła Białego.

Stefan Korboński na wszystkich polach swej aktywności życiowej – jako żołnierz, prawnik, polityk, czy pisarz i publicysta – wykazywał się odpowiedzialnością i niezachwianą postawą moralną. Jego credo życiowe sprowadzało się do słów, które zawarł w książce *Bohaterowie państwa podziemnego – jak ich znałem*: „Na pierwszym miejscu umieszczam poświęcenie, patriotyzm i miłość ojczyzny, której się pragnie służyć duszą i ciałem”.

Instytut Pamięci Narodowej w przededniu dwu wielkich rocznic – 70. rocznicy wybuchu drugiej wojny światowej i 20. rocznicy politycznego upadku systemu komunistycznego w Polsce i Europie Środkowej – pragnie uczcić postać Stefana Korbońskiego, którego działalność była nierozzerwalnie związana z tymi wydarzeniami.